

"Bir nehir gibi çağlar, akardım akardım damarlarından..."

Dil Nehri 7

Şiir, Çeviri Şiir: CANAN SANLI, DURAN ER, ERTAÇ UZUNYOL, FİDE KORKMAZER, GÜLSÜM İŞILDAR, HALİM YAZICI, HALİME YILDIZ, HİLMİ HAŞAL, İZZET AKIN TÜTÜNCÜLER, MUTALLİP SAYDULLA, MÜCAHİT AYGÖREN, VOLKAN HACIOĞLU, WALTER SAVAGE LANDOR

ÖYKÜ-YAZI: AHMET AKBAYIR, BARIŞ ERDOĞAN, HİLMİ HAŞAL, NUR AHMET KURBAN, ÖZLEM ÇALLI, PELİN YILMAZ, RABİA DEVECİ, ŞEHNAZ İŞERİ

RESİM, FOTOĞRAF, GÖRSEL SANATLAR: ABDULLAH KASAP, ALİ HİKMET VARLIK, ELA EROĞLU, ELİF BURCU ÇARK, ELİF BURCU ÖZKAN, SERHAN GÜZEY KERESTECİOĞLU

ŞEHİR DESTEKÇİLERİ

İSTANBUL: CANSARAN KIZILTAŞ

ANKARA: GÜLŞEN ERSAN, ASLI KARATAŞ

BURSA: DURAN ER, HİLMİ HAŞAL,
ELİF BURCU ÖZKAN

BALIKESİR: KÖRFEZ; BÜLENT GÜLDAL

BANDIRMA: MUZAFFER KETEN

MERKEZ: MÜCAHİT AYGÖREN, TÜRKAN GÖKGÜL

İZMİR: BÜLENT BULUT

ANTALYA: NADİR DEMİR

SAMSUN: MARAŞANTIYA DERGİSİ

MUĞLA: MARMARİS; HALİM YAZICI

AYDIN: KUŞADASI, SÖKE; ÖZLEM ÇALLI

KONYA: AYŞE MELTEM

STRASBOURG, FRANSA: ZELİHA AYPEK

BAKÜ, AZERBAYCAN: RAMİL ZEYNALOV

KÜNYE

EDİTÖR

MÜCAHİT AYGÖREN

ESER DESTEKÇİLERİ

BARIŞ ERDOĞAN

BÜLENT GÜLDAL

HİLMİ HAŞAL

VİCDAN EFE

VOLKAN HACIOĞLU

Ücretsiz pdf olarak almak için mail gönderin

Tek sayı renkli istekler: 90 tl artı 45 tl kargo 135 tl

Destekleriniz için: İş Bankası 88 0006 4000 0012 1010 4336 99

Garanti Bankası 09 0006 2001 1930 0006 6457 87

Teb 80 0003 2000 0000 0061 6656 49

Şehir destekçilerimiz dergimizi bulundukları yer başta olmak üzere tanıtan kişilerdir. İsteğe bağlı olarak sosyal medya paylaşımı yapıp, sınırlı sayıda dağıtım ve reklam da alabilirler.

Eser gönderimi ve iletişim için: mucahit_aygoren@yahoo.com

Her hakkı saklıdır. Yazıların, yapıtların sorumluluğu sahibine aittir. Kaynak gösterilip alıntı yapılabilir. Kaynak gösterilmeyen resim ve fotoğraflar, kapak resmi dâhil Pinterest'ten alınmıştır.

Mart-Nisan 2024

Kapak Resmi: Henri Matisse

İÇİNDEKİLER

AH FİRUZE NERDESİN-BARIŞ ERDOĞAN.....4 (Deneme)

'MY NUMBER ONE' KEDİM-MÜCAHİT AYGÖREN.....5 (Şiir)

NARDANE-HİLMİ HAŞAL.....7 (Deneme)

EKSİK BİR ŞEY VAR-CANAN SANLI.....8 (Şiir)

İSTASYON-DURAN ER.....9 (Şiir)

KARNAVALDAKİ ŞAPKA-ŞEHNAZ İŞERİ.....10, 11, 12 (Öykü)

ROBERT BROWNING'E-WALTER SAVAGE LANDOR/VOLKAN HACIOĞLU.....13 (Çeviri Şiir)

AYDAKİ ADAM GÖRDÜ-PELİN YILMAZ.....14 (Öykü)

SESSİZLİĞİMİN KATİLİ-GÜLSÜM İŞILDAR.....15 (Şiir)

UZUN KÖR ATLAR-HALİM YAZICI.....16 (Şiir)

YEŞERECEK BARIŞ TOHUMU-ERTAÇ UZUNYOL.....17 (Şiir)

MAVİ PERDELER ALTINDA-AHMET AKBAYIR.....18, 19 (Deneme)

RÜYA TAMİRİ-HİLMİ HAŞAL.....20 (Şiir)

LA ISLAS CANARIAS-VOLKAN HACIOĞLU.....22 (Şiir)

SANEM İLE NAZLI-RABİA DEVECİ.....23, 24 (Öykü)

KENDİNDEN GİDEN MAVİ-HALİME YILDIZ.....26 (Şiir)

GÖLGELER/SHADOWS-FİDE KORKMAZER.....27 (Şiir, Çeviri Şiir)

ÖZLEM ÇALLI'DAN İNCİLER.....28 (Deneme)

YAZGI-İZZET AKIN TÜTÜNCÜLER.....29 (Şiir)

ÖZGEÇMİŞ: MUTALLİP SAYDULLA.....30 Çeviri: Nur Ahmet Kurban

UNUTULMA SÖZLÜĞÜ-MUTALLİP SAYDULLA.....31 (Şiir)

RESİM VE FOTOĞRAFLAR:

BALIKESİR TREN İSTASYONU: ALİ HİKMET VARLIK.....9

ÇİÇEK RESMİ: ELA EROĞLU.....15

KALİGRAFİ: ABDULLAH KASAP.....17

AĞAÇ RESMİ: SERHAN GÜZEY KERESTECİOĞLU.....21

6 ŞUBAT MARAŞ DEPREMİ RESMİ: ELİF BURCU ÇARK.....25

ARKA KAPAK FOTOĞRAFI: (GÖLYAZI) ELİF BURCU ÖZKAN.....32

AH FİRUZE SEN NERDESİN?

sen bir renk değilsin
elmada kırmızı, ayvada sarı
ulucami’de firuzesin

Renksizlik diye bir renk buldum. Senden uzaklığın adıydı o. Ah Firuze, adlar adım! Dilimizin ucunda bir ad dolandır, bir süre sonra bellekteki adların arasında kaybolup gider. Ama o bir mahlas ise bellekteki bütün adları silip süpürür. Bilirsin, insanın, sevdiğine hoş bir ad koyduğu, bununla yetinmeyip onu adlara boğduğu çok olmuştur. Edebiyatın mahlasları, müstear adları, tapşırmaları bu tür duyguların ürünüdür. Adının güzelliğine bütün kalbimle inanırım ama edebiyat ferman çıkarır: “Ad verme, mahlas kullan!” Elimi kalbimin üstüne koyup “Firuze” olsun o zaman derim. Çünkü Firuze göktaşdır, turkuazdır; zümrüt yeşilidir, derin mavidir; ikisin aradır. Dahası Nişâbûr’da “piruze”, yüzük taşımda “firuze”dir. Topkapı Sarayı’na dâhil Sinan Paşa Köşkû’nün tavanındaki taşların, Âmin Alayı’na başlayan çocukların fesindeki iğnelerin rengi. Hakkâk dilinde –hele bir yüzüğün kaşında- renkler rengidir. Nerde rastladım dersen, Emine Yeniterzi’de: “Osmanlı Devleti’nin üç kıtada geniş topraklara sahip olması yanında dünyadaki diğer ülkelerle ticarî, siyasî ve kültürel ilişkileri sebebiyle şairler birçok ülke ve şehirden söz ederler. Bu şehirler şiirde genellikle meşhur özellikleriyle birlikte yer alırlar. Örneğin; (...) Aden ve Bahreyn inci; Bedahşan la’l, Nişabur firûze...” Daha nerelerde mi rastladım? Mısır’da gökyüzünün tanrılarına özgü renginde, Shakespeare’in sözünü ettiği değerli bir yüzükte.

Hâlâ bağışlamadığım hainler haini Oscar Wilde, kendisini affettirmek için beni bir kez Dorian Gray’in Portresi’nde tarihsel turkuaza taşımıştı. Halikarnas Balıkçısı da severdi firuzeyi benim gibi, Merhaba Akdeniz’de fırçasını kaplığıyla denizi firuzeye boyardı. Nizami’nin Heft Peyker’inde Behram’ı firuze renklere boğduğunu nasıl unuturum? Nedim’i Kâğıthane taraflarında sarhoş eden sakilerin sunduğu firuze renkli kadehleri de...

Ah Firuze, bir mendile nakşedilmiş “kırmızı soluklu kuştur” derdim senin için. İnsan bozkıra akıp giderken bir cümle, bir mendil, kurutulmuş bir yaprak bırakıp gidemez miydi? “Bir Delinin Hatıra Defteri” arasında saklanmış fotoğrafın bile kabulümdü. Bir püskülü andıran saçlarından birkaç tutamı dahi sararıp solmama engel olabilirdi. Levni minyatürlerine savururdum saçlarını. Meryem suretindeydin bana. Tek çizgi, tek nokta, tek remiz. Bir hikâyemiz vardı seninle. Hisar gibi, “Benim hikâyelerim, sadece hatıralarımı canlı kılan eserlerdir.” demeyi ne çok isterdim. Şimdi sen Karakoç’un, “Ben geldim geleli açmadı gökler/ Ya ben bulutları anlamıyorum/ Ya bulutlar benden bir şey bekler/ Hayat bir ölümdür aşk bir uçurum/ Ben geldim geleli açmadı gökler” dizelerindeki “ben geldim geleli” yerine “sen gittin gideli”yi koy ve oku.

Ah Firuze sen nerdesin? Gözyaşlarının düştüğü mendilini gönder bana.

Barış Erdoğan

'My Number One' Kedim (1 Numara Kedim)

İki gözü elâ renkte bir can kedisi
Hem maddi hem manevi gözbebekleri
Pamukça saflığı, demirce ciddiyetiyle
Pirinç sayısınca çoğaltır güzelliği
Farklı elbet o beyaz görünen,
Az bulunur sanıp bağlandığım
Gözleri ayrı renkli kan kedilerinden
Ve zekâsı kılıçların keskinliği
Çözer Gordion'dan beter düğümleri
Dokuz değil sevgi canlı
Sayısız sevincin kaynağı
Akar durmaz carpe diem bir ırmak
En geçit vermez kayaları aşarak
Geçer göğsünde dünya yorgunluğum
Kalbi başka güzel zaferin renginde
Ne bilsin gece kulüplerinde fan kedisi?
Ya bir koca bekleyip duran han kedisi?
Dil nehrinde bekler seni yıkanmak için
Sütün aktığı sıcaklıkla şan kedisi
Şiire kolay varmaz benliğini yazar esnim
Aşka gelen sevgini yaşasın ruh hâlim
Bilemez, horozdan önce öten tan kedisi
Düğünl  de üflesin kavalını pan kedisi
Dert, bahane etmez
Uğurlu yaman kedi
Seni biricik saymaz
Öyle bilir şair efendi

Mücahit Ayyören

23 Mart 2024

Edremit

Kalben

Şiirin fotoğrafla doğrudan ilgisi yoktur.

NARDANE

Geldik buraya...

Teselli çağına, çokça uyuma, arada uyuşma ve sancılı uyanma ağına... Yetmiş yediye! Hayat çiçeğim benim, Nardane'm, meleğim! Yuvamızın sevgi kalkanı! Çocukların sağlığıyla, torunların sevinciyle teselli buluyoruz artık. Sadece teselli...

Yılların koynunda onca kaldık da ne mi oldu?

Biz küçüldük Nardane'm,, onlar, yani yıllar büyüdü. Ama o da yetmiyor; tek başına teselli uyuşturur... Fena uyuşturmuş insanı! Çağın son yalnızlığı büyürken, olup bitenler, bitip olanlar değişirken... Ağrıkessicilerin ağır etkisi altında uyanık kaldık yine de! Ancak öyle aşabildik umarsızlığı...

İnsanlığın büyük mutsuzluğu içerisinde yer alıyoruz, canım Nardane'm.

Biz, kocamışlar, daha olgun, daha sağduyulu ve hep güven arayan, anılarında güven bulan kişileriz... Aynı zamanda, güven yaratan, kol-kanat geren yükümlülükle katlanmaktayız mutsuzluğa. Belirsizliğe! O yüzden işlevimiz, işe yarar görülmemiz önemlidir. Anlamlıdır!

İyi, güzel, doğru değerler nerede, iyi-güzel-doğru kimdir, nedir, hani nerede(?) sorusunu 'şimdi'lerde diri tutmalıyız.

Şimdi, Nardane! Bu "şimdi" lafı var ya çok önemli canım benim!

Narçiçeğim, şimdi nafîle çırpınışlar çağındayız, bunu kabul edelim. O rüzgâr gibi hafif ve hızlı günler artık bize çok uzak... Sabırla anılara sarılacağız. Çocukluk uzak, gençliğimiz, ergenliğimiz, toyluğumuz daha da uzak... Umut varsayımları için direniyoruz, şakası yok. Geleceğin sisler arasındaki uzaklığını, belirsizliğini ciddiye almalıyız... Gerçeğin, gerçek filizlerinin özenle korunduğu, anlatıldığı sözcüklere sığınacağız. Ben böyle düşünüyorum, madem şimdiki bu seviyeye geldik... Saçımızı tarayıp kırlarımızı göreceğiz.

Çaresiz, yaşanmışlar unutulamaz diye düşünüyorum. Böyle böyle eriyor günüm, günlerim...

Ya sen nicesin? Günün iyi geçti mi, bilmiyorum! İyi geçecek bir gün, adına serap diyorlar, öylesine umutlu gün(ler) için direnmeliyiz. Madem geldik, beden ve ruh dehlizlerinde açılmış yaralarımızı benimseyecek, pansuman ve sağaltım çabamızla yaşayacağız. Yolun, geriye kalan kısmı tükenene dek! Serap şifalıdır! Serap gibisin dediydim bir defasına sana, hani baygın düşesiye kadar koşmuştuk, uçmuştuk!

Geldik buraya...

Yol buraya kadar, güneşin şımarıklığına, sıcaklığın hazzına, gecelerin nar topu dolunay nazına, rüzgârın ılıklığına, havanın şenlikli şefkatine... Burada, bilgi ve duygu hazinemizi gözden geçireceğiz. İç gücümüzü besleyeceğiz. Yaşamak için sabırsızlanmanın tadını çıkartacağız ve gerginliğin öğreticiliğine inanacağız. Acılarla bilene bilene geldik...

Buraya geldik, evet, umut en yüksek tepe, o tepenin eteğindeki rüzgârın pelerinine teslim olduk... Yaşlılığın meltem noktasına... Birikimin tahtına çıktık. Yaşlılığın deneyimine yani tecrübe otağına... Karanlıkta ay ışığı ile yetinip bugünü, şu anı vaha belledik, Nardane'm!

Umut, yurt, yuva, şifa, esenlik diye diye canım benim...

Unutma nariçim, Nardane'm, musalla taşına uzanır her fâninin bedeni.

Dünyevi yolculuğun sondan önceki mola noktası orası... Bize yakışan bir veda için hazırlanıyorum son yolculuğa.

Beni oradan uğurla Nardane çiçeğim, gül dalım, bal kovanım...

Yetmiş yedi yıllık ömrümün ellisine anlam veren hayatım! Ne dediğimi anladın sen! Bembeyaz kanatlarında ısındığım... Meleğim!

Geldik buraya...

Ötesini düşünmeyelim, ötesi, ruhumuzun da bittiği karanlıktır herhalde! Herhalde görmeyiz, bilmeyiz. Daha diyecek sözün kalmadığına işaret! Sen orada olmayacaksın, be de orada olmayacağım. Ölüm acı çekmemekmiş diyeceğimiz yer orası canım benim.

Nardane'm!

HİLMİ HAŞAL

İzmir, Ocak 1999* "Abadanlı Adil" adlı kitap dosyasından. Kısa öykülerin bir kısmı Adil Abacan imzasıyla İhlamur dergisinde yayımlanmıştır.

EKSİK BİR ŞEY VAR

İnanılmaz ne!
Ben miyim / sen mi / o mu?
Bugünlerde herkes inanılmaz
şunlar, bunlar, onlar
inanılmaz işler.

Ağzı olan konuşur
tuşlara yansır sesler
bir yaygara kopar ki / tozu dumanıyla
tozdan, dumandan nasiplenene
herkes ne anlar/ meçhul!
Neme lazım herkesin anladığı dil
kendi dili / öyle ya!

Eksik bir şey var
adı ünlemde saklı
kalem elde söz dilde
tamamlanan nesne eksik!

İşte solgun bir anı
gözlerde buharlaşır
mavi kelebekler artemisleri izler
toprak canlı yerinde durmaz
Srebrenitsa dirilir.

Elden gelen öğün
harmanda demlenir
bereketini alır rüzgâr götürür
saman alevi yüreklerde büyür.

Dün bugüne karışır / yarın muamma
“bırak yakasını” diyor, o ses/ savur borana
alabanda yelkenler fora / uzak denizlerin ufkuna.

Kolay değil/ öyle olmuyor/ aklım mihliyen
çözüm olmuyor ki / yüreğim parça parçayken.

CANAN SANLI

Karşıyaka, 2021

İSTASYON

Şehir puslu, tren hurda
İstasyon loş karanlık
Ya aldatıldık ya biz aldandık
Kalk gidelim ey şiir
Buralardan uzaklara

Garip bir kuştum gurbette
Konmuşum kupkuru dala
Derin uykuda iken
Dal tartmadı düştüm yere

Düştüm yere ölmedim
Ölmedim ama artık
Bir daha hiç ötemedim

Ötemeyen kuş
Her gün ölmüş

Kalk gidelim bağlamam
Balıkesir'den çok uzaklara

DURAN ER

FOTO: ALİ HİKMET VARLIK

1983-Savaştepe-BALIKESİR

Akaşa dergide de yayımlanmıştır.

KARNAVALDAKİ ŞAPKA

Kızın vücudu karşıya dönük oturmuş inci rengi eldivenli sağ elindeki oval aynayı da-aynanın arkası, kenarları, elbisesi ve şapkası gibi karamel rengi yine şapkası gibi inciler ve boncuklarla süslenmiş- cam tarafını karşıya bakacak şekilde tutuyor. Başını sola çevirmiş. Fotoğrafa bakan herkes aynada yüzünü seyrettiğini görüyor. Yüzünde beyaz maske var. Yanakları hafif pembeleştirilmiş, dudakları şeftali pembesi. Maskenin altında gözleri var, maskenin üzerine kirpiklerin olacağı yere uzun takma kirpikler ve iki kaşının arasına da yuvarlak bir yaldız yapıştırılmış. Bu ikisine rağmen yine de çok masum ve çocuksu duruyor çoğu maskelilerdeki kadınsılık, ürkütücü duruş yok. Karamel rengi uzun karpuz kollu elbisesi var. Dirseğinin dört parmak üstünde kumaş büzdürülmüş manşetleri, boyun kısmı beyaz dantelli. Elbisesinin iç kısmı daha ayrıntılı süslü. Göğüs dekoltesi -kumaşla kapalı- üzerine beyaz bir kadın büstü olan kabartma dikilmiş. Gelelim Venedik Karnavalı'nın olmazsa olmazlarından bir diğerine: "Şapka"ya. Romina'nın şapkası kayak şeklinde elbisesi gibi karamel rengi, şapkasının incileri de bal köpüğü rengi, beyaz dantelleri var.

Ve işte şapkanın içinde sırt sırta oturan ikiz kız kardeşler: Ben Isabella ve kardeşim Chiara. Benim elbisem ekru beyaz dantelli, saçlarım fındikkabuğu rengi, başımdaki şapka da Romina'nınki gibi kayık şeklinde, beyaz kenarları, su yeşili boncukları var. Chiara'nın elbisesinin rengiyse Romina'nınkiyle aynı karamel rengi, saçları neredeyse beyaza kaçan platin rengi, kayık şeklindeki şapkası da karamel rengi ve beyaz dantelli. Fotoğrafta Chiara'nın yüzü görünmüyor, sırtı fotoğraflanmış. Romina'nın şapkasında pek çok detay var, bunlardan en dikkat çekeninde gondolcusuyla bir gondol aksesuarı olması. Elbette en dikkat çeken biziz ama detay değil şapkanın ağır taşlarıdır. Biz 2017 yılının Venedik Karnavalı Şapkası'nın üzerindeyiz. Karnavalda ünlü San Marco Meydanı'nda, Venedik Rıhtımı'nda, ara sokaklarda dolaştık. Gün doğumundan önce rıhtımdaydık. Turistler bol bol fotoğrafımızı çekti. Küçük kızlar bize bayıldı, bizimle fotoğraf çekilmek için yarıştı. Romina'dan izin isteyip bize dokundular. Başka porselen oyuncak bebekli -hoş başka malzemeden yapılmış da görmedik ya- şapka görmedik. Romina etine dolgundu ama yüzü küçük ve güzeldi, yaşlı teyzeler onu pek sevdi. Hatta ona herkesin önünde sıra beklediği meşhur Kafe'de fritelle yemeyi teklif ettiler. Romina çok teşekkür etti ama maskesini çıkaramazdı. Onların affına sığındı ve istedikleri kadar fotoğraf çekildi yaşlı teyzelerle. Ama o kadar fotoğrafa, video çekiminde bir dakikalık bir görüntümüz bile yayınlanmadı. Yerel ve uluslararası gazete ve dergilerde bir kare fotoğrafımız bile yoktu. Türkiye'den gelen seyahat tutkunu bir adam çektiği bu fotoğrafımızı (pozu kendi verdimişti) sitesine koydu. Bugün itibariyle hâlâ sitesinin sayfasında.

2018 yılında Romina'nın fotoğrafını gören bir Türk fotoğraf sanatçısı onu buldu ve kendisine poz vermesini istedi. Sanatçı onu yakından görünce düşündüğü fotoğraf için büyük duracağını görmüş. Beyaz kumaşların arasında adeta kaybolmuş bir şekilde küçük bir kızla nehir kenarında yan yana oturacaklarmış. Uzaktan çekim yapılacakmış. Masum ve ufak yüzüne rağmen küçüğün yanında iri kalacakmış. O yüzden küçük kızın yanına kendisinden dört beş yaş büyük bir kız çocuğu oturtup öyle yapmış çekimi. Romina buna pek üzülmedi. O, üzerine Venedik Karnavalı'nın resmi çizilmiş köprül, içinde gondolcusuyla gondolu olan maskeyle poz vermek istiyordu. Ancak yeşile kaçan ela gözlü bir model istiyormuş sanatçı. O renk göz, resmin renkleriyle uyumlu bir bütünlük sağlayacakmış. Ama Romina kahverengi gözlüydü. Fotoğraf sanatçısı adam Romina'nın tabiriyle ona hanım hanımcık bir kostüm giydirmiş. Bu sefer de kostümün boynunda gerdanlıklar olarak bir kadın büstü kabartması varmış. Açık pembe tonlarında bir elbiseymiş. Elinde şemsiyesi, başında zinciri, boncuklu; kırmızı, pembe, beyaz güllü, beyaz silindirik şapkası, omzunda ekru renkte imitasyon kürkü varmış. Seçkin ve zarif görünüyor olmalı. Ama Romina beğenmemiş. Bu fotoğraf 2019 yılında ünlü bir derginin Şubat sayısında yayımlandı. Chiara'yla ben pek beğendik doğrusu. Chiara, soyтары kostümü giymiş erkek modelin elinde tuttuğu küçük oyuncak soyтары bebeğe bayıldı. 2019, 2020 yıllarında Karnaval'a gelmedi Floransa'da kaldı Romina. Sonra bu kararından çok pişmanlık duyacaktı. 2021 yılında Korona Virüs Salgını nedeniyle Venedik Karnavalı yapılamadı. Romina'ya vebadan korunmak için yüzyıllar önce doktorların -hastalarını tedavi ederken- taktığı uzun burunlu maskeleri karnavala katılanların takmasının onları salgından koruyamayacağını mı sorduğumda "Venedik'e üç milyon ziyaretçi geliyor. Özellikle San Marco Meydanı çok kalabalık oluyor. Veba Salgını olduğu yıllarda nüfus bu kadar yüksek değilmiş. Kim takıyor, kim takmıyor kontrolü çok zor olur. Alan geniş. Rıhtım var, sonra ara sokaklar" diye cevap verdi. Romina karnavalı çok özlemiş olmasına rağmen üçüncü sene de mecburen karnavala katılamadı. 2022'de karnavalın yeniden yapılacağı duyuruldu. Herkes çok heyecanlı ve sevinçliydi. Ne olacağı belli olmadığından eski yıllardaki gibi uzun uzadıya bir sene boyunca hazırlanamamıştı katılımcılar. Ama Romina'nın söylediğine göre çok farklı şapkalar, maskeler, kostümler varmış. Anlayacağınız üzere Romina Hanım bizimle katılmadı karnavala. Çok ayıp olurmuş, daha önce taktığı şapka, maske giydiği kostümle arz-ı endam etmek. Kızlı erkekli bir grup İtalyan genç yüzlerini ve vücutlarını siyaha boyamış Afrikalı Yerli gibi giyinmiş, anlata anlata bitiremedi. Daha doğrusu öyle çok güldü ki gülmekten anlatamadı. Kızlar göğüslerinin üzerine içi boş bombeli üstelik göğüs uçları bile olan yuvarlaklar takmışlar. Bellerine alt bezli siyah çıplak oyuncak bebekler bağlamışlar. Romina'nın şapkasındaysa Tac Mahal maketi varmış. Bizi götürmediği için kırıngındık ona, doğru düzgün dinlemedik bize anlattığı şapkasını. Romina çok üzöldüğümüzü görünce Chiara'yla bana seneye hep beraber gideceğimize söz verdi. Ama ertesi sene bir yığın masraf yapıp Rio Karnavalı'na gitti oradan da kalan parasını bitirip geldi.

2024 yılında (yani bu sene) artık istese de Venedik Karnavalı'na yeni bir kostüm, şapka ve maskeyle katılamazdı. Floransa'da kalacak gibi görünüyordu. Ama bize gecikmiş bir sözü vardı ve onun da kanı kaynıyordu gitmek için. Borç harç yol, otel -bu sefer Venedik'te değil daha ucuz olacağından Verona'da kalacaktık- yemek parasını topladı. Venedik'in yolunu tuttuk. Bu sefer Venedik dışından geldiğimizden gündeğumundan daha sonraki saatlerde ancak Venedik'e ulaşabilmiştik.

Karnaval bir gün önce başlamıştı: 27 Ocak Cumartesi. 13 Şubat Salı günü de sona erecekti. Her sene karnavalın bir teması olurdu. Bu seneki teması Marco Polo'nun ölümünün 700.Yılı nedeniyle "Doğu'ya Doğru: Marco Polo'nun İnanılmaz Yolculuğu"ydı. Yolda karnavala gelenler haricinde Venedik'te ilk gördüğümüz katılımcılar rıhtımda bu temaya göre giyinmiş hatta giyinmenin ötesinde bu temayı canlandıran beş kişiydi. İçi boş dikdörtgen bir çerçeveyi tutan beş kişiden üçü çerçevenin içinde, ikisi çerçevenin sağ ve sol kenarlarında duruyordu. Sol kenardaki zincirin ucunda sallanan, dünyayı tutarken hemen sağındaki elindeki pusulayı gösteriyordu. Onun sağındakinin elinde de dürbün vardı. Dürbünlünün yanındaki sağ elinde rulo yapılmış haritayı tutuyordu. Çerçevenin sağ kenarında duran da elindeki deftere kuştüyüyle notlar alıyordu. Yine rıhtımda her karnavalda olan üzerine iskambil kâğıtları işlenmiş kostümlere, şapkalar alternatif üzerinde satranç taşlarının olduğu satranç tahtasının maketini elinde tutan bir kadın vardı. Elbisesinin eteklerine satranç taşları dokunmuştu büyük büyük. Üst kısmına da satranç tahtasının kareleri dokunmuştu. Şapkasına da taşlar dikilmişti. Bir tanesi attı. San Marco Meydanı'ndaki 70'li, 80'li, 90'lı yıllarda kullanılan telefon ahizelerinin alt ucundan sallanan kıvrım kıvrım kordonları çağrıştıran plastik sıklamen siyah şeyleri kafasına dolamıştı katılımcı kız, bu plastik şeyler aşağıya doğru da lüle lüle saç gibi dökülüyordu.

Önce mağazaların olduğu kısımda sonra meydanda rastladık beyaz kostümünün boyun ve gerdan kısmı renkli taşlarla işlenmiş volanlı, beyaz şapkası açılmış kelebek kanatlarını çağrıştıran kadına. Çevresi her gördüğümüzde kalabalıktı. Gördüklerimiz arasında en ilgi çeken en çok fotoğraf çekileniydi. Birlikte de fotoğrafımızı çekti birkaç kişi. Bize de epey ilgi vardı. Elbette en büyük hayranlarımız küçük kızlardı. Chiara ile beni sevdiler. Küçük bir kız kendi fotoğraf makinesiyle Chiara ile benim fotoğraflarımızı çekti. Selfie bile yaptı. Başka küçük bir kız fotoğraf makinesiyle birkaç tane çekip anında bastı. Fotoğraflar siyah beyaz çıkmıştı ama nostaljik bir ambiyans oluşturduğu için hoştu. İkisini Romina'ya hediye etti. Birinde Chiara ve ben vardık. Rıhtım tarafında, iri burunlu, esmer kostümlü, şapkalı ama maskesiz bir adama rastladık. Karısı olduğunu tahmin ettiğim yanındaki kadın, adamın tersine pür dikkat eksiksiz hazırlanmıştı. "Karısının zoruyla gelmiş gibi duruyor" dedi Chiara "Baksana nasıl zoraki tebessüm etmeye çalışıyor. Çok sıkılıyor aslında dişlerini sıkıyor. Hele bir eve gidelim çekeceğin var elimden diyor içinden eminim" Makaraları koyverdim. Zavallı Romina'nın işi zor. O maskeyle nasıl gülsün? Ne yapsın o da içine içine güldü garibim. Kahverengi, bir dişi bir erkek kılıfına girmiş iki insan, dişi ayının kolundaki sepetin ağzı açık içi küçük oyuncak ayılarla dolu, eteğine de çepeçevre küçük ayılar dikilmiş. Isabella'ya dirsek attım" Şunlara bak" Erkek ayının kolundaki sepetin kapağı kapalı ama üstü oyuncak küçük ayılarla dolu, bir tane de Sesame Street karakteri var. Şapkalarında birer oyuncak küçük ayı uzanmış. Çok farklı, çok sevimli şeyler. Görünürdeki tek rakiplerimiz. İtiraf ediyorum. İleride sarı saçlı boynunda tilki kürkü renginde imitasyon kürkü olan kadın başını arkaya atarak şen şakrak kakhaha atarken ağzı ardına kadar açılıyor, gözleri gayri ihtiyari kapanıyor. Öyle doğal ki. Ortada bir genç sağında solunda orta yaşlı iki kadın. Sarı şişme siyah tekerlekleri olan çok ilginç motorların üzerinden bacaklarını atmışlar oturmaya hazırlanıyor gibi görünüyorlar. Genç olanın elinde lastik bir korna var, onu sıkarak öttürüyor: "Vonk vonk" diğerleri boş bulunup sıcıyor, o zevkten dört köşe kakhahayı basıyor. Çok matrak kadınlar. Isabella ile kıkırdaşıyoruz.

Kanal kenarındaki taş duvarların dibine oturmuş deniz mavisi kostümlü, deniz mavisi şapkalı genç bir kadındı. Şapkası deniz kabukları, denizyıldızlarıyla süslüydü. Buraya ait gibi görünmüyordu. Ya uzak bir masal diyarından ya da uzak denizlerden gelmişti. Romina'ya bizi Mavi Kadın'a kiralayabileceğini, karşılığında alacağı parayı bir sonraki karnaval için yeni kostüm, şapka masraflarını karşılamakta kullanabileceğini söyledim. Chiara Mavi Kadın'ın parasının olduğunu sanmadığını hem Romina'nın bizi bırakmayacağını söyledi. Romina şaşırmaktan çok düşünceliydi. Mavilinin parası olmasa bile benim ona gideceğimi düşündüğünü söyledi. Bir an bocaladım. Sonra "Evet" diye itiraf ettim. "Seni sevmediğimden değil, sadece bir karnavallık onun başında oturmak, onunla gezmek, onunla olmak istiyorum.

Altmış beş yaşlarında kahverengi düz saçları omuz hizasının biraz yukarısında etli butlu bir kadın Romina'ya yaklaşp "Sizi bu kostümle yedi sene önce burada gördüm" dedi. Romina durakladı bir an, sonra ağzının içinde bir şeyler mırıldandı. Kadın duymak için biraz yanına sokuldu. Romina ona dönerken karşıdan fotoğraf makinesinin flaşı patladı, gözlerim kamaştı, kapattım.

ROBERT BROWNING'E

Kimse duymasa da yanı başında hanendenin,
Zevki vardır şarkı söylemenin
Ve tek başına olsa da methiyeci,
Zevki vardır methetmenin
Uzaklarda, yükseklerde görünür methedilen.

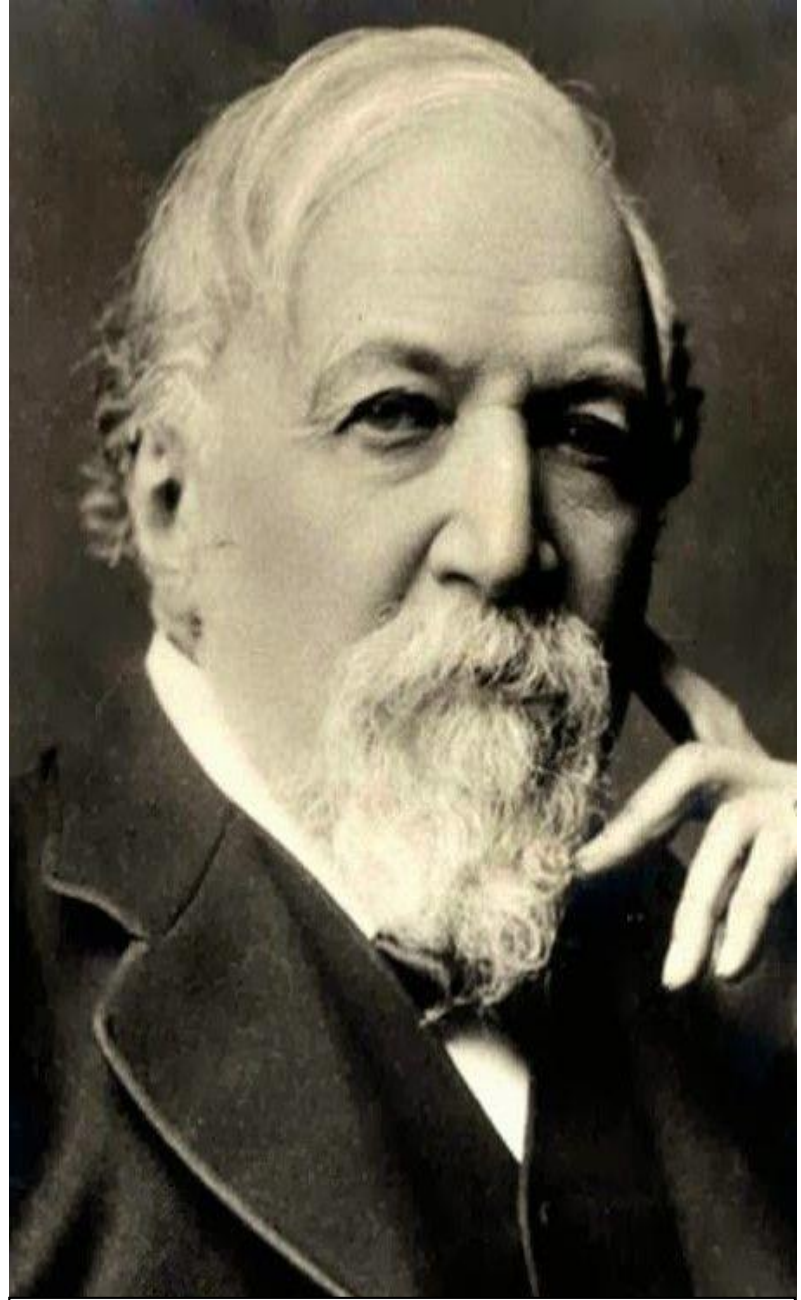
Bizim değil, âlemlerin şairidir Shakespeare,
Bu nedenle dil uzatamaz kimse ona
Ve uzun lâfın kıyası senin için Browning!
Chaucer'ın yaşadığı ve hüküm sürdüğü günden bu yana
Hiç kimse yürümedi bu yollarda

Seninki kadar çevik adımlarla
Seninki kadar keskin gözlerle
Seninki kadar farklı konuşan bir dille
Fakat sıcak iklimlerde kartalların

Daha parlaktır tüyleri ve daha güçlüdür kanatları
Alplerin doruklarındaki rüzgârlarla uçarsın
Sorrento ve Amalfi'nin ötesinde doğan,
Denizkızı bekler seni orada, yankılanır şarkıların.

WALTER SAVAGE LANDOR

Türkçesi: **Volkan Hacıoğlu** 2024

TO ROBERT BROWNING

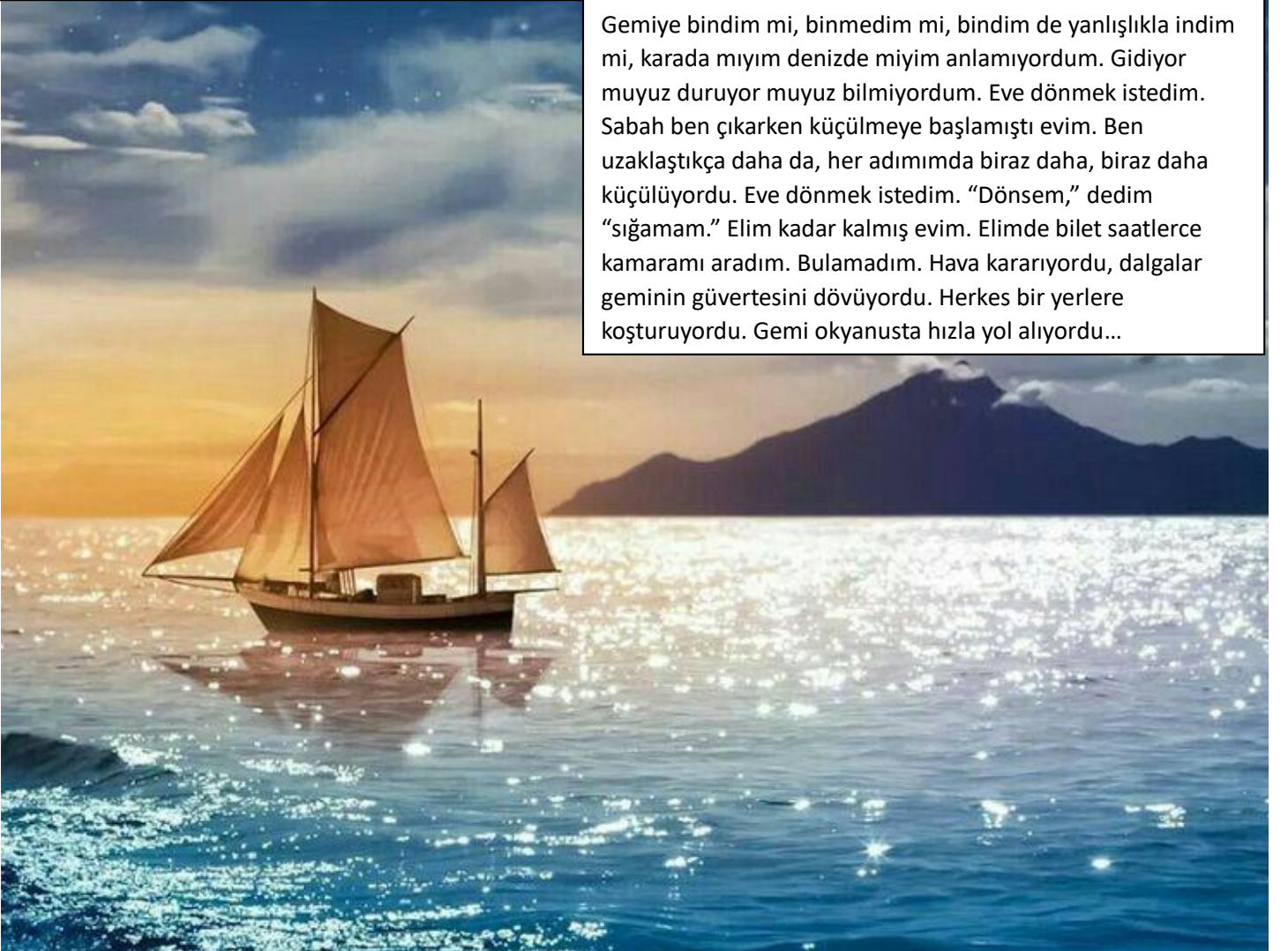
There is delight in singing, tho' none hear
Beside the singer; and there is delight
In praising, tho' the praiser sit alone
And see the prais'd far off him, far above.
Shakspeare is not our poet, but the world's,
Therefore on him no speech! and brief for thee,
Browning! Since Chaucer was alive and hale,
No man hath walkt along our roads with step
So active, so inquiring eye, or tongue
So varied in discourse. But warmer climes
Give brighter plumage, stronger wing: the breeze
Of Alpine highths thou playest with, borne on
Beyond Sorrento and Amalfi, where
The Siren waits thee, singing song for song.

WALTER SAVAGE LANDOR

Evden çıkmasaydın dediler. Sana bir ev vermiştik. Ocağı tütüyor, ekmeği pişiyordu. Çıkmasaydım çıkmazdım. Hiç çıkamazdım sonra. Evin içinde bir dünyam olurdu. Çıkmasaydım ben de öyle küçücük kalırdım. Eve sığardım. Ev beni sarardı. Ev beni yutardı. Evin karnında yaşar, evin karnında ölürdüm. Bir gün bir düş gördüm, Dünya kocamandı. Bir gemiye binmişim gemi kocamandı. Gemi Dünya kadardı. Deniz uzay kadardı. Sabah limana gittim. Gün doğmuştu ama ay batmamıştı, gökte yusuvarlaktı. Ayda bir adam vardı. Bir başka düştan anımsadım onu. Bir gece kamp ateşinin kıvılcımlarına atlayıp aya varmıştı. Dönememiş ayda kalmıştı. Ayda kalmak cezasıydı onun çünkü yaşamı kötü kullanmıştı. Gemiye bindim, aydaki adam gördü. Aydaki adam hain hain güldü. Geminin içinde sık ağaçlı ormanlar vardı, sıra sıra evler vardı, kalın kalın halatlar vardı. Denizciler koşuşturuyordu. Limandan ayrılıyorduk. Yolcular ellerinde biletler, kamalarını arıyordu. Ben elimde bilet kamaramı arıyordum, bulamıyordum. Kimse bana yardım etmiyordu. Çok çok fazla büyüktü gemi. O kadar büyüktü ki deniz görünmüyordu.

Gemiye bindim mi, binmedim mi, bindim de yanlışlıkla indim mi, karada mıyım denizde miyim anlamıyordum. Gidiyor muyuz duruyor muyuz bilmiyordum. Eve dönmek istedim. Sabah ben çıkarken küçülmeye başlamıştı evim. Ben uzaklaştıkça daha da, her adımında biraz daha, biraz daha küçülüyordu. Eve dönmek istedim. "Dönsem," dedim "sığamam." Elim kadar kalmış evim. Elimde bilet saatlerce kamaramı aradım. Bulamadım. Hava kararıyordu, dalgalar geminin güvertesini dövüyordu. Herkes bir yerlere koşturuyordu. Gemi okyanusta hızla yol alıyordu...

SESSİZLİĞİNİN KATİLİ

Kayıp harflerinizi aramaktan geliyorum
Ölüm orucunda tek bacaklı bir F
T/ipi peşimde...

En çok siz ağlarken kabuk çaresizliğe
Gülümseyin,
Kimin kimsesiyseniz
Parmaklarını söküyor,
Neyiniz var sizin?
İliğiniz kanıyor.

Ah, o trenler
Yatay düşüş ruhlara
Narsız sevdalar döllüyor,
Etek altı nabızlara seken ayaklarınız
Nişadır makamında,
Evcil fareler
Dilboyası aşklar taşıyor
Parmaklarınızı yiyen tuşlara...

Sevgi emek mi?
Güldürmeyin Machiavelli
En eski işçi "hüzünlü orospular"
Deprem yönetmeliği üfurdüm
Yüzünün çatlaklarına yıkılmazsınız
Omurgamı aldınız ya...

Taç yaprakları kanayan gül sesleri
Taşıyamaz vicdanınızı,
Bu acı çiçekler mi?
Kaynatın şifa,
Yardımcı olur unutmanıza...

GÜLSÜM İŞILDAR

*BuYaz Bülteni 2. Sayıda da ayrıca
yayımlanmıştır.

ELA EROĞLU

Resmin orijinalini almak ve yapan öğrenciye destek olmak isterseniz aylaerddek27@gmail.com adresinden iletişime geçebilirsiniz.

Uzun K r Atlar / Halim Yazıcı

Hiç bilmedim çocuktum
kaç  ocuk kaç mermi eder
sorusunu kim sordu diye
bildiğim karanlık suyun adı

Titreyerek uyandım hiç bilmedim
gördüğüm rüyaları saydım
sayısını bilemedim ölenlerin
bildiğim yalnız bir suyun adı

Hepsini topladım kovuğumda
bir sığla ağacının koynunda
uzandım aldım ne varsa
bildiğim bir fird nd n n adı

Kulağına fısıldadım sincapların
uzun ve k r atların görünmez
terkisine binen  ocukluğumdu
ele avuca sığmayan adı  l md .

Yeşerecek Barış Tohumu

Bu bir katliam
Aldırmadan ölüme
Yürüyorlar yalınayak
Top ile füzeyle
Yıkılıyor gelecekleri
Taşıyorlar sırtlarında
Yalnız kalmışlığın acısını

Mangal gibi yürek ister
Özgürlüğünü savunmak;
Toprakların en soylu ürünü

Sahte insanlık
Bu katliama seyirci
Sorgulamak yok
Neden, niçin diye
Böyle bir soykırımı

Yürüyorlar yine de
Bir daha, onurlu direniş ile
Kara gözlü çocuk
Öyle bir kükre ki
Duysun sesini sağır sultanlar
Bu kez, yeşerecek insanlığın
Toprağa düşen barış tohumu

Ertaç Uzunyel

Kaligrafi: Abdullah Kasap

MAVİ PERDELER ALTINDA: Anlaşılmak Mı? Anlaşılmamak Mı?

Bir şair için anlaşılmaktan daha kötü ne olabilir?

Prensip olarak tabiri caizse ışığa çıkmayan bu insan kategorisi dışında her şair koşulsuz duyulmak ister, ama hiçbir durumda anlaşılmak istemeyecektir. Anlaşılmak; onu baştan sona aydınlatmak ve insanı insan, şairi şair yapan her şeyi bulmakla, görmekle eşdeğerdir. Bu, şairin kendini koruma içgüdüsüne aykırıdır. Şair, şiirinde kendini gizlemek ister, okuyucuya ipuçları verir ama her şeyi söylemez. Hıçkırarak bir patlamayla veya öfke duygusunu açığa vurarak yazsa dahi, o zaman bile en kristal berraklığında kullanmış olduğu ifadelerde (bilinçli yahut bilinçsiz) küçük bir boşluk bırakır; bu boşluktan bakar, pusuya yatmış okuru okumaya çalışan şair. Varlık çuvalını tersyüz ederek bu sığınağı bir çizgi haline getirir. O zaman şair buna ‘yazar ile metin arası mesafe’ veya buna benzer bir şey diyecektir. Bu mesafe sayesinde şiir çok anlamlı ve çok katmanlı olur. Yazarın bıraktığı boşlukta şiir her okuyucuya farklı bir deneyim sunar. Böylece şiir zamanın ve mekânın ötesine geçer.

Örneğin, sembolist şairler, şiiri gerçeklikten uzaklaştırarak ve anlamını gizleyerek okuyuculara yeni duyumlar sunmayı amaçlamışlardır. Sembolist şairler, şiirde müziği ve ritmi ön plana çıkarmışlar, imgeleri ve sembolleri ustaca kullanmışlar, şiiri anlaşılmaz kılmakla suçlanmışlardır. Örneğin, Charles Baudelaire “Albatros” şiirinde şöyle der:

"Sık sık, eğlenmek için, acımasız tayfalar,
Koca deniz kuşlarını, albatrosları,
Keskin çukurlar üstünden kayan gemiye"

Bu dizelerde şair, albatros adını verdiği bir kuşu sembol olarak kullanarak bir durumu anlatmaya çalışırken, bunun ne olduğunu veya ne anlama geldiğini açıklamaz. Şair, kullandığı “denizciler”, “albatros”, “gökyüzü kralı” ve “sürgün” kelimelerini okuyucunun hayal gücüne bırakır. Bu dizelerdeki sembollerin anlamı okuyucuya bağlıdır. Bu nedenle sembolist şiirlerde anlamın tamamen okuyucuda oluştuğu söylenebilir.

Diyelim ki yazarın izin verdiği ölçüde okuyucuya izin verildiğinde okurun metne tamamen nüfuz etme çabasına karşılık ‘a priori’ imkansızlığının varsayımları kapıyı tutacaktır. Bu nedenle anlaşılabılır olduğu söylenebilecek çoğu eser, önemli bir miktarda hesaplamaadan yoksun, ortalamaya yakın bir eserdir denebilir.

Şair ve anlaşılmamak konusunda Türk şiirinde önemli bir yeri olan ‘İkinci Yeni’ akımından da bahsetmek gerekir. İkinci yeni akımı, 1950’li yıllarda ortaya çıkan ve şiirde anlamın ikinci planda olduğunu savunan şiir akımı, o yıllardan günümüze etkisini göstermeye devam etmektedir. İkinci yeni şairleri, şiirde biçimi ve imgeyi ön plana çıkarmışlar, şiirde mantık ve akıl yerine sezgi ve duygu kullanmışlardır. İkinci yeni şairleri, şiirde anlamın okuyucuya bırakılması gerektiğini düşünmüşlerdir. Türk Şiir’inde şairin anlaşılmamak konusunun tezahürü İkinci Yeni Şiiridir.

Örneğin, Edip Cansever’in “Yerçekimli Karanfil” adlı şiir kitabında yer alan “Yerçekimli Karanfil” adlı şiirinin dizelerinde şair, “Yerçekimli Karanfil” adını verdiği bir metaforu kullanarak bir durumu aktarırken, bunun ne olduğunu veya manasını açıklamaz. Şairin kullandığı “yerçekimli”, “karanfil”, “düşmek” ve “kalkmak” kelimeleri arasında bir mesafe vardır. Bu mesafede, şair kendini, gizlediği buzlu bir camın ardından izler. Okurdan bu buzlu camın ardından görünen gölgelerle kendine yontar biçimde anlam katması istenilir.

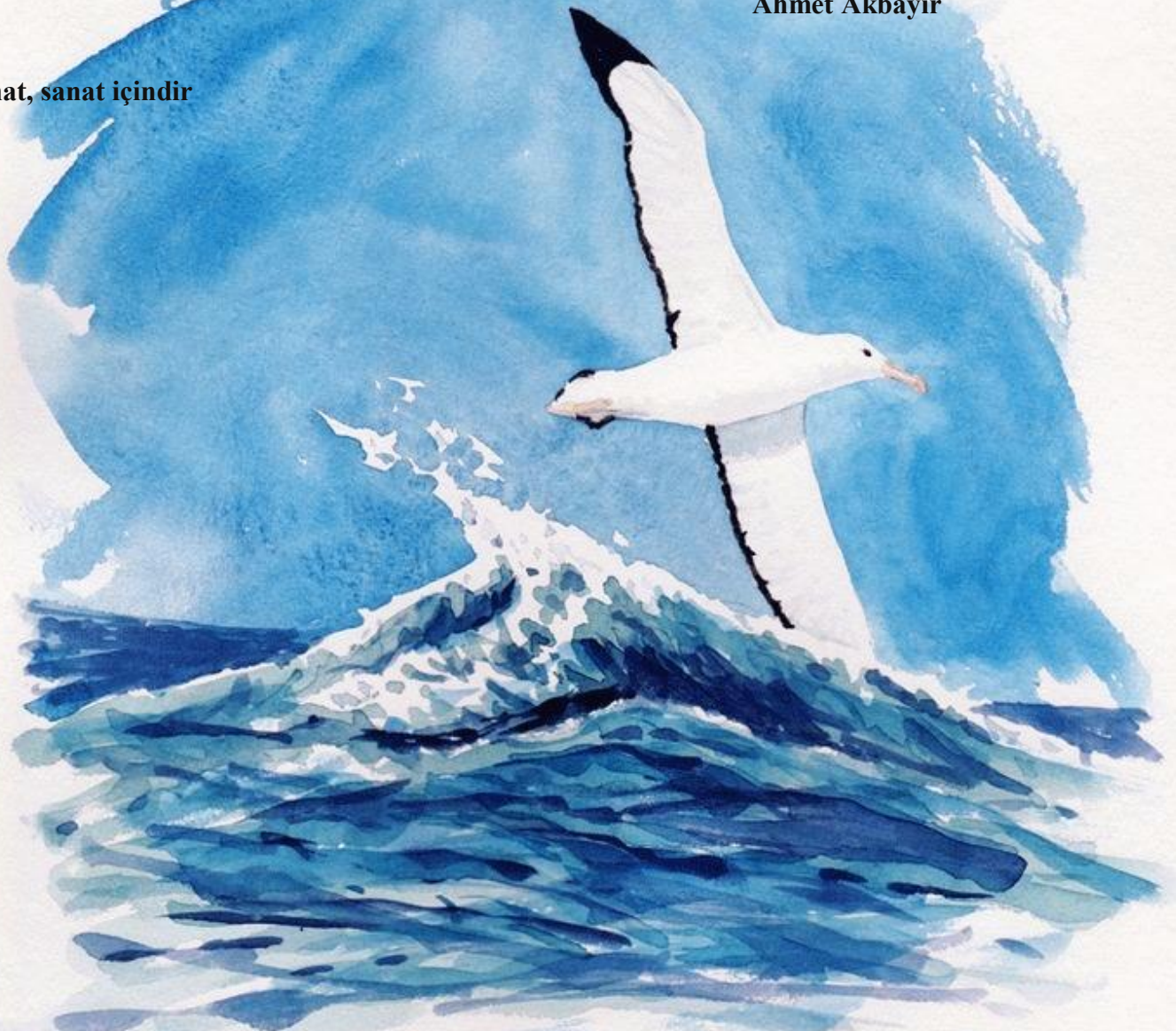
O zaman şöyle bir soruyla devam edelim: ‘Ya biz okuyucular her şeyi anlarsak?’ Burada durum yaklaşık iki şekildedir; yazar basit ve şeffaf, petri kabındaki amip gibi, ya da okuyucu sonsuz geriye bakma yetisiyle yazarın yazma eylemindeki hislerini bilecek kadar zeki ve kurnaz. Bazıları şairleri ayna olarak görebilir, ama daha fazlası içlerinde aynaların karşısındaki aynalardır. İkinci durum ele alındığında ortaya çıkmaya ve müdahale etmeye başlayan, orijinal hesaplamalara ek boyutlar getiren ahlaki sancılardan kaçınmak mümkün olmayabilir.

Şiir elbette iyileştirebilir, sakatlayabilir, yalan söyleyebilir ve sığağı görmüşse çabucak kesilebilir. Yaratıcılığı didaktik alana çevirmek ve hatta dahası ona 'terapötik' bir tekniğin tamamen uygulanmış bir karakterini vermek, yazar tarafından açıkçası tatlı hale getirilen malzemenin saflığından mahrum bırakır. Burada belki de metin yazarının kendisi, gereksiz varlıklar üretmesin diye bir rezervasyon yapabilir. Yaratıcılığı uygulamalı sanat düzlemine getirmek isteyenlerden az da olsa değinmişken tam da yazarın eserlerinde verdiği mesajı bazı konulardaki görüşlerinden yola çıkarak değerlendirmeye başlamakta da kaçınmak gereklidir. Şiir ve Şair, Okur, Toplum... gibi tanımlar, ilişkiler elbette cevap verilmesi gereken konular arasındadır. Bu sorulara cevap vermek kolay değildir. Şairlerin büsbütün anlaşılacak istenmemesi hem onların özgünlük arayışının hem de okuyucuların farklı beklentilerinin sonucudur.

Bununla birlikte, sanatı belirli bir dereceye kadar soyut saflığa yönelme çizgisi belirtilmesine rağmen, bu düşünme sürecinde her şeyi 'l'art pour l'art' a* indirgemenin bir amacı olmadığını eklemeye değer, gerçeklerden kaçış değil çünkü 'soyutlanmış saflık' duygusal bağılıktan bilinçli olarak kurtulmuş, hedefin bir yansıması olarak ayrılmayı ima eder, sezdirir. Bir yanda ilham perisini ihtiyaçları ve yönlendirmeleri olan bir kişinin hizmetine, boğulmuş bir söylem içinde sunma talebi ve diğer yanda toplum ile toplum arasındaki kaçınılmaz pasif çatışmanın olduğu bu altın oranın nasıl sürdürüleceği (ve birde; birey ve toplum) sorusu? Elbette bilmek güzel olurdu. Ama... Neredesin kasvetli mutluluk?

Ahmet Akbayır

*sanat, sanat içindir

Duncan Butchart 2016

RÜYA TAMİRİ

Eşya şaşkınlığı, görmenin zevk aldanışı
mercek kamaştığı sürece yalnızdır göz
avlu kapısı gıcırdayan köy evinde, ıssız
bir kara kazan, iki çömlek bir tas ayran
bir de bahçenin güneş-gölge cömertliği
annem; ağaç, dal, karınca, böcek yalnız

hayallerle dileklerle tükenmez ki pınarı
telaş belirtisi dallarda, serçeler uyanık
zihni yormaz, kalbi yormaz umudun dili
yankı yolunda, gelgitli rüzgârın devranı
annem; mavide pamuk öbekleri yalnız

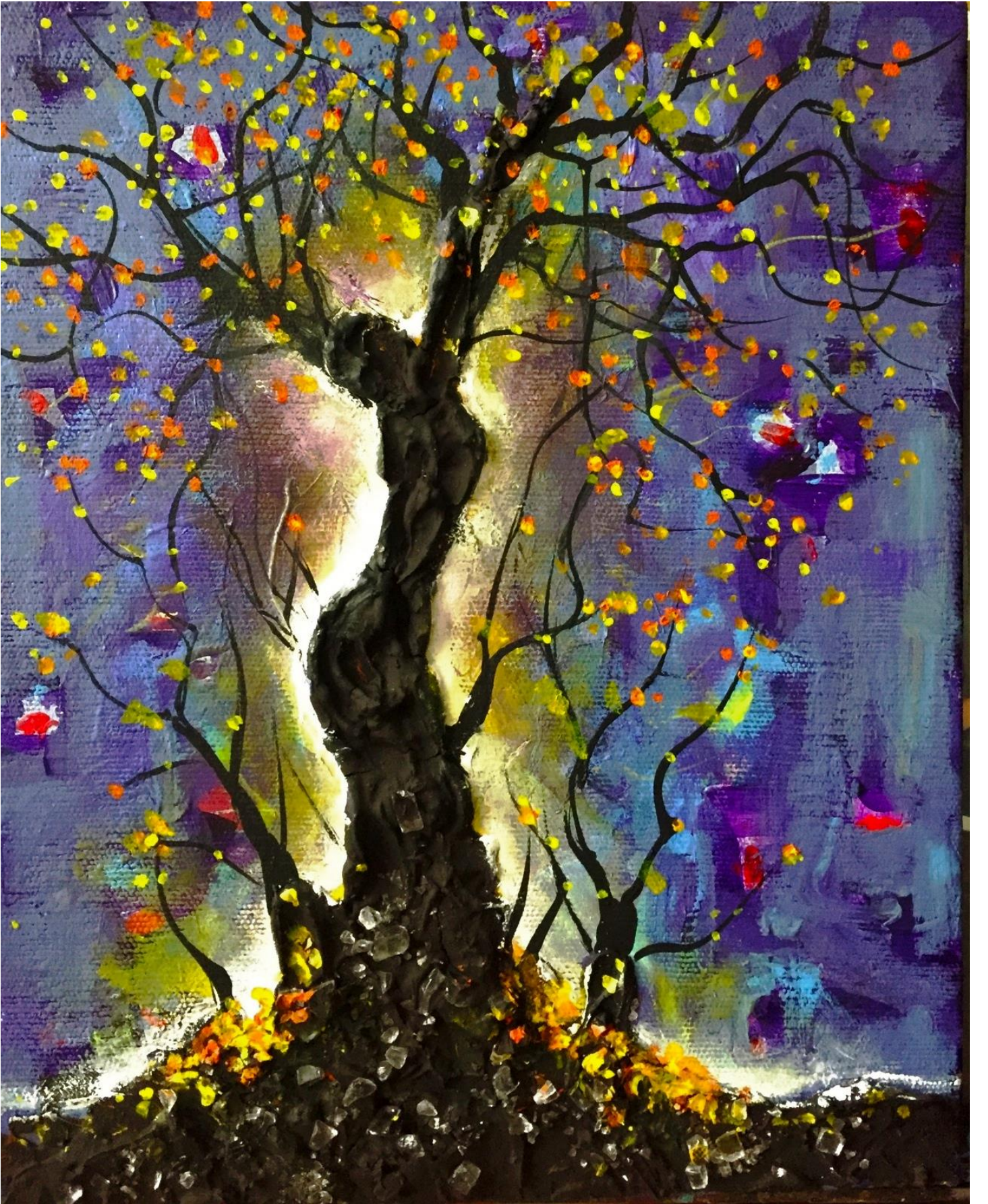
gökyüzü şaşkınlığı, bekleyiş, sır aldanışı
kuşkular yorucu, toprak mucize beşiği
ama insanlık düşmanı tiran zorbalıkları
ak zıbından ak kefene değin, sınavlarda
uyanmalarca teselli bulur, uyku çiçeği
annem derdi ki cennet Kaf'ın doruğunda

eşya tutsaklığında eskir zamanın gerçeği
hayat ölümün acemi çırağı derdi annem
rüya şimdinin, hayal yarının çil kitabında.

Hilmi Haşal

Bursa, Aralık 2023

SERHAN GÜZEY KERESTECİOĞLU

LA ISLAS CANARIAS

Kanarya adalarında buluşacaktık
Sen yangın merdivenlerinden inecektin
Gökyüzünü zapteden metafizik zamanın.
Alelâcele dağılan saçların firuze..
Bir benzerimiz daha olmayacaktı kâinatta.

Sör John Suckling'i elbette hatırlarsın
Kavalye şairler kuşağından dramatist
Bir tür iskambil oyunu olan Kribaj'ın mucidi.
Bilinmeyen bir ressamın yaptığı
Tablosu asılıydı duvarında hüznümüzün.

Kanarya adalarında ayrılacaktık
Sen yangın merdivenlerinden çıkacaktın
Yeryüzünü yağmalayan gerçeküstü putların.
Ağır aksak uzaklaşan gözlerin zeplin..
Bir benzeri daha olmayacaktı o sessizliğin.

Romalıların Kalkülüs dedikleri
İrili ufaklı çakıl taşlarıyla ölçecektik
Aramızdaki tarifsiz mesafeyi.
Paramparça kaldı bakışlarımızın heykeli.

Şimdi eski bir Endülüs şarkısını söyler
Malta adasında çoktan ölmüş şövalyeler..

VOLKAN HACIOĞLU

Kanarya Adaları

SANEM İLE NAZLI

“Oğlun da sen de hep para kaybediyorsunuz. Nerede kaybettin?”. Sevgilinin sorusu imalıydı. “Burada” dedi Sanem. Aynı inanmaz ses tonuyla devam etti sevgili: “Burada deme Sanem, bari burada deme”

‘Burada... Kaybettim... Elli lira... Para’

O kelime yığını gülle olup yağdı Nazlı’nın üzerine. Evin tavanı tepesine çöktü sanki. “Burada olamaz, çünkü ben buradaydım!” çığlığı odayı doldurdu. Havadaki işaret parmağı yataylaştı Sanem’in, hafif bir eğri çizdi oturduğu koltukta, yavaşça Nazlı’ya döndü; onun acıdan dağlanan gözleri, şaşkınlıktan açık kalmış ağzının sığındığı yüzüne bir an baktı ve başını öne eğerek duyulur duyulmaz bir sesle, “Yok ya, dışarda bakkala para verirken düşürdüm herhalde. Cebimdeydi.” dedi.

Bir taşla iki kuş vurmak deyimi bu kadar anlamına kavuşabilirdi ancak. Bir yandan sevgilinin verdiği, ama taksi parasını Nazlı ödediği için harcanmayan elli liracık iç ediliyor, öte yandan rakip ilan edildiği anlaşılan bir kadın karalanıyordu. İnandırıcı olmaktan hayli uzaktı ama olsun. Daha önce de benzer şeyleri denemiş olmanın rahatlığı içindeydi Sanem. Yalan söylemeye alışmış birinin halleri vardı üzerinde.

Düşündü Nazlı, onun hakkındaki yargılarını da... Orta boylu, ellili yaşların başlarında olmasına rağmen çok genç gösteren, sürekli bakımlı-şık, güzel giyinen ve ortaokul düzeyinde eğitim görüp liseyi dışardan bitiren Sanem, yaşamayı bilendi gözünde. Ama hep bir taşra telaşı vardı üzerinde; hayatı yakalama telaşıydı bu, yaşama telaşı. Nerede ulaşabileceği bir eğlence var ona katılmalıydı, kim güzel bir şey almış ondan kendisinin de olmalı. Bunun bir yolu da doğrudan istemektir sahiplerinden. Temizliğe her gelişinde sırt çantası dolardı. Hoş, bunu muhluk, kilim vererek Nazlı’nın kendisi başlatmış, sağ olsun o da arkasını getirmiş, durmadan istemişti.

Şu gaz da tam kaçacak mevsimini bulmuştu. Karda kışta kıyamette olacak şey değildi ama olmuştu işte. Bu nasıl bir yalnızlıksa, Nazlı kimselere haber vermemiş, elektrik sobası da olmadığı için Sanem’i aramıştı. Onu ergenliğe yeni girmiş küçük oğluyla yaşıyor biliyordu. Çocuk gün boyu okuldaydı, asosyaldi, odasından Youtube’un kimi programlarını seyretmek için seyrek olarak çıkıyordu. “Bende kalırsın” demişti... Zaten gaz kaçağını, su tesisatını da onarmış olan Sanem’in sevgilisi yapacaktı... Ah şu tesadüfler, bir araya gelişler, insanın aynası oluveriyordu.

Onarım iki günde bitmişti. Son kontrolün yapılması için gaz şirketi aranacak, onay verilirse gaz akışı yeniden sağlanacaktı. Bunun için sabah beklenecekti. Ama Sanem bekleyememiş, kendini kusuvermişti akşamına. Gecenin başlarında Nazlı’nın niye hiç evlenmediği de sorgulanmış, çok zayıf olduğu, kilo alması gerektiği vurgulanmıştı. Umut vardı, evlenebilirdi; sevgili buyurmuştu bunu. O ise sabırla kendini anlatmayı sürdürmüştü, başarılı da olmuştu... Sohbet koyuydu. Nazlı’nın yağlı boya resimlerinin çeşitli sitelerdeki fotoğraflarına bakılıyordu bir yandan da. Yeraltında gezinen kimi kuşkular yüzeyi zorluyordu belli ki. Güzel gidiyor gibi

görünen geceyi Sanem sözleriyle ikiye bölüyordu işte. Görünürde elli liranın akıbetiydi söz konusu olan...

Bir sohbet anında pat diye Nazlı'ya "Sen beni kıskanıyor musun" diye soran, kıskançlık kavgalarında sevgilisinin "Bu gene delirdi" lafına hüzünlenip çokça ağlayan, sonrasında onca kedere ihanet edercesine "Varlığı beni değerli kılıyor" deyip onun bütün hakaretlerini sineye çeken Sanem'in acılarından, olsaydı eğer telefonun telleri dahi kopardı... Yine de tek başına iki çocuk büyütüşü, şimdi hapiste olan eski kocasının çek senet borçlarını ödeyerek düze çıkışı, bir sevgiliyle hayatı paylaşmadaki cesareti onu sevdirmişti Nazlı'ya. Fena özelliklerini karşısındakine yansıtabileceği, duygularına yenilip bir başkasını itibarsızlaştırmaya çalışabileceği aklına bile gelmemişti. İnsanın derininde saklıydı şifresi, oradaydı asıl anahtar. Görünüş sadece suretler dünyasına aitti.

Kafası karmakarışık olmuştu Nazlı'nın. Hasta olduğu bir gün de hastaneye götürmüştü Sanem onu. Ayrıca telefonla sık sık hatırlıyor, bu da kusurlarını perdelemeye hizmet ediyor, sevmeye otomatik ayarlı Nazlı'da kopuş olmasına izin vermiyordu. Şimdiyse misafir ediyordu. Sevgiliyle yine kavgalıydı anlaşılan, Nazlı'yı ona karşı kalkan olsun diye almıştı sanki evine. Tedirgindi ve gözü ikisinin üzerinde... Aralarında hayali bir yakınlaşma gerçekleşiyormuş gibi kurguladığı belliydi. Malum gecenin sabahında, gecenin başındaki "Burada kaybettim" saçmalığı için abartılı bir özür sarf etmesine rağmen eylemlilik halindeydi. Gardını almıştı...

Nazlı, Sanem'le önceden kararlaştırdıkları orduvindeki Sevgililer Günü eğlencesine gitmeyecekti, bunu telefonda kendisine söyledi. Sanem yaptığıнын farkındaydı ama bunu beklemiyordu. Belli ki onun vazgeçmeyeceğini düşünmüş, olanları iki güne unuttur ummuştu.

Sanem birkaç gün sonra ev temizliği için yine Nazlı'ya gitti. Elektrik süpürgesi çalışmıyordu. Sanem çalışır bıraktığını söylüyordu. Durduğu yerde bozulmuştu işte. Nazlı hiç bozuntuya vermedi... Sanem farashlı süpürgeli işe girişirken isteklerini sıralamayı ihmal etmedi. Bu kez mumluk değil, mum istiyordu, aldı. Temizliğe devam etti, zaten zam yapmıştı. Evi keşfine de devam etti. Nazlı'nın henüz hiç giymediği bir terlik-ayakkabıyı gördü ve istedi. Hayır cevabını alınca, giymekten usanınca isterim dedi...

İşi bitince yeni kurallarını sıraladı Sanem. Kapıları silmeyecek, tam gün gelince silecekti. Bir ara Nazlı için hüngür hüngür ağlamayı da ihmal etmedi, hastalıkları ciddiye. Yine çay demledi Nazlı. Kahvaltısını vermişti sabah, zamlı ücretini de verdi. Sanem coşkuyla atılıp isteyince, iki de kendi adına imzalanmış kitabını verdi. Vallahi okuyup getirecekti. Sanem artık gelmeyecekti. Nazlı bunu biliyordu, ama Sanem değil. Götürdüğü kitaplar okunur muydu, gelir miydi gelmez miydi bunu da Sanem biliyordu, Nazlı değil. Gitti...

ELİF BURCU ÇARK

KENDİNDEN GİDEN MAVİ

"Bazı şiirler hiçbir zaman yazılmaz. Kendinden giden mavidir öyle şiirler."

Veysel Çolak

lacivertin rutubetli köşelerine
kuyular kazadır sen zübeyir
feriştahı gelsin, dibini sıyırsın göğün

senden bir ton olmaz, tut ki gözün mavi

upuzun bir şayka* çiziyorum
derenin karşı kıyısına
beriye upuzun bir prusa*
al sana tren yolu zübeyir, güle güle

baldıran inceltir ancak bu kadar koyu olanı

hızla çarpışan iki köstebeğin
karanlığıdır belki aşk
uyandırmak lazımdır belki ışıkları

olmuyor öyle lafla gümüşte safir yürütmek

yıldızla beslenen kara delikler
insanlıktan çıkmışlığın moda olduğu defilede
boy gösteriyor
göstersinlerrr!

o mavi kendinden gitti Zübeyir

Halime YILDIZ

Gölgeler

Büyükannem yatağında uyuyor...
İnce ellerinden biri,
Yorganın üzerinde.
Uzun, güzel parmaklarıyla

Yatağı boş bir odada,
Kimsenin olmadığı.
Geçmişten genç bir kadın dışında,
Uzun, güzel parmaklarıyla

Büyükannem konuşamıyor, şarkı söyleyemiyor.
Hatta hiçbir şey göremiyor,
Halâ ince elleri var.
Uzun, güzel parmaklarıyla

Genç kadın şarkı söylerdi
Konuşurdu tatlı tatlı
Lezzetli yemekler pişirirdi yemek vakti
Uzun, güzel parmaklarıyla

Büyükannem yatağında uyuyor
Uzun, güzel parmakları yorganın üzerinde
Üç beyaz güvercin uçuyor dışarıda
Gerçek güzellik değil, gölgeler sadece.

Fide Korkmazer

Shadows

Grandma is sleeping in her bed.
One of her thin hands,
Lies on the quilt,
With long, beautiful fingers.

Her bed is in an empty room.
Nobody there.
Except a young lady from the past,
With long, beautiful fingers.

Grandma can't speak or sing
She can't even see a thing
Still she has thin hands,
With long, beautiful fingers.

The young lady used to sing
She used to speak cheerfully
Cook delicious food for mealtimes
With long, beautiful fingers.

Grandma is sleeping in her bed
Her long beautiful fingers on the quilt
Out fly three white doves
Not true beauties, just shadows.

Fide Korkmazer

ÖZLEM ÇALLI'DAN İNCİLER

Güzellik geldi dediler. Tanıyamadım. “Bizler böyle bilmezdik seni” diyecektim. Diyemedim . O da bir algı mağduru olmuş belli. Mağdur olan her şey gibi bulaştırıyor mağduriyetini.

Kaş göz var; yüz var; saçlar var. Yerli yerinde hepsi. Eksik bir şeylerin ötesindeki fazlalık. Yorgunluğunu alalım derken daha bir yormuşlar bu güzelliği. Tuttum kolundan. “Gel” dedim “otur şöyle bir soluklan.” Duvardaki çatlağa takıldı gözü. Baktıkça da sinirlendi. Yüzüme bir bakışı var. O ruhsuz bakıştan bile anladım söyleyeceğini. “Kusurla nasıl yaşıyorsun bu evde?” İşte geldik en can alıcı noktaya. Öyle oynamışlar ki onunla, kusura artık tahammülü kalmamış. Eğdi öne kafasını. Üzgün, mutsuz ve yorgun. “Sen zaten kusurlarınla da güzeldin. Kimler seni bu hâle getirdi? diye sordum.

Ağlamaya başladı güzellik. Susturamıyorum bir türlü. Ne dediğini ben anladım. En sonunda. Onun ağzından söylemeyeceğim.

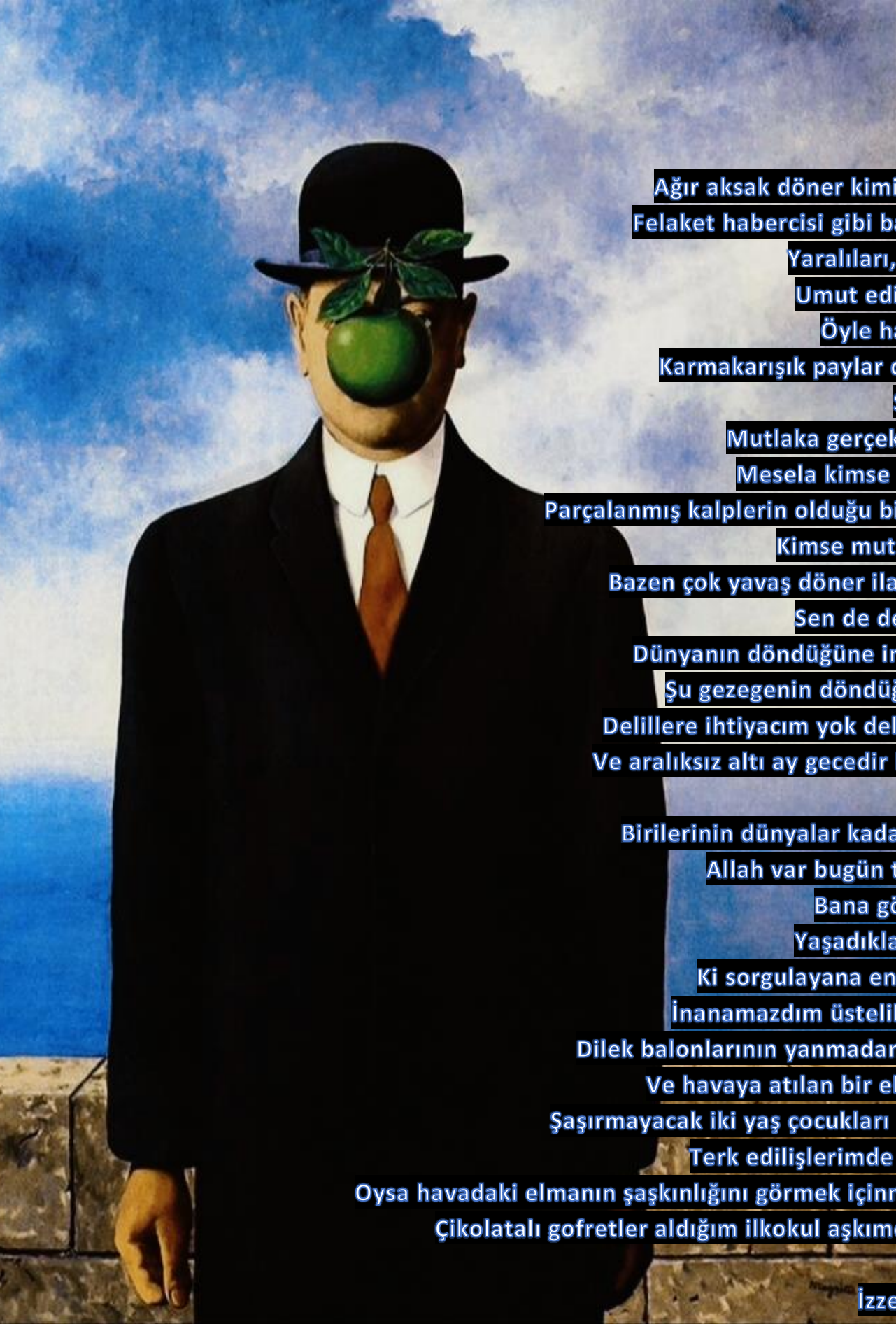
Sözcükler bir gün yollarını şaşırmışlar. Güzeli olduğu gibi göremeyen insanların ellerine düşmüşler. Yonttukça sözcükleri, yonttukça kusurları ve yonttukça doğallığı bambaşka yapay bir şey yaratmışlar. Benim tanımadığım ve gelen güzellik oymuş. Bir geçici mutluluk havuzunda yeni can yeleğini giymek için su yutmaya doymuyormuş. Yontulmuş güzellik.

Tercihlere bir şey demek bize düşmez; güzelliğini kendinden bilene saygımız tükenmez.

∞

Öteki hastalığı gibi bir şeydi bu. Çaresiz kalmıştı. Rüyaları bile kendinin değildi sanki. Aynada gördüğü hele bambaşka biri. Durumlardan zor bir durumdu; yaşamak da zordu. Şehirde yeni bir eczaneyi övüyorlardı. Derde deva şiirler, nesirler, gazeller, metinler ve daha neler neler karıştırıp yüzleri gülümseten bir eczacıymış. Adına da “edebiyat eczacısı” diyorlarmış. Buldu o eczaneyi. Gitti. Anlattı derdini. Doktordan önce ufacık da olsa tavsiyesi alınan eczacılar vardır. Siz de bilirsiniz. Dinledi eczacı. Kendine koyduğu teşhisi eczacı da teyit etti. “Al” dedi, “bu dört kıta sana şifa. Git hemen bul bir edebiyat terzisi. Arkada iki çıkmaz sokağın tam ortasında.” Çaldı edebiyat terzisinin kapısını. Uzattı dört kıtayı. Okudu terzi. Sessizlik oldu. Uzunca. Aldı eline iğneyi. Dikti adamın yakasına dört kıtayı. Başlığını giydirdi: “Sevginin diktiğini kimse ötekileştiremez. Önce sev kendini.”

∞

Ağır aksak döner kimi yazgının çemberi
Felaket habercisi gibi bağırp çağırmadan

Yaralıları, kaybedenleri çok

Umut edip kazananları çok

Öyle haklı haksızdan öte

Karmakarışık paylar düşer müdahillere

Seneler sonra bile

Mutlaka gerçekleşir pay dağıtımı

Mesela kimse haklı çıkmayabilir

Parçalanmış kalplerin olduğu bir savaş alanından

Kimse mutlu da çıkmayabilir

Bazen çok yavaş döner ilahî adalet çemberi

Sen de dersin ki dönmüyor

Dünyanın döndüğüne inanmamak gibi bu

Şu gezegenin döndüğüne inanmak için

Delillere ihtiyacım yok deliliklerimiz yetiyor

Ve aralıksız altı ay gecedir bazı yerlerde ama

İnanmak zordur;

Birilerinin dünyalar kadar mutlu olduğuna

Allah var bugün tamamen inandım

Bana gözükmesinden öte

Yaşadıklarım ile kabul ettim

Ki sorgulayana en güzel cevaptır bu

İnanamazdım üstelik gördüğüm halde

Dilek balonlarının yanmadan yükselmesine de

Ve havaya atılan bir elma yere düşmese

Şaşırmayacak iki yaş çocukları kadar şaşırmadım

Terk edilişlerimde normalî o sandım

Oysa havadaki elmanın şaşkınlığını görmek içinmiş kandırılışlarım

Çikolatalı gofretler aldığım ilkokul aşkımdan bile razıyım...

İzzet Akın Tütüncüler

Resim: René Magritte

Mutallip Saydulla Kimdir?

Modern Uygur şiirinin diasporadaki önemli isimlerinden biri sayılan Mutallip Saydulla, 8 Ekim 1972 yılında, Doğu Türkistan'ın Hoten ili Kiriye İlçesi'nin Laysu Köyü'nde aydın bir ailenin ilk çocuğu olarak doğdu. 1993 yılında Ürümqi'de bulunan Şincang Petrol Enstitüsü'nden mezun oldu. Mezun olduktan sonra, Karamay şehrinde Petrol Genel Müdürlüğü'nde teknisyen ve mühendis yardımcısı olarak çalıştı.

Mutallip Saydulla

Şairin sanat hayatı üniversite yıllarında başlamıştır. Uygur edebiyatının önemli dergilerinden sayılan “Tanritağ”, “Tarım”, “Turpan”, “Maybulak” gibi dergilerde 300’den fazla şiiri, eleştiri ve özgün makaleleri; “Edebi Tercimiler”, “Şincan Geziti”, “Şincang İqtisad Geziti”, “Urumçi Kechlik Geziti”, “Asiya Kindiki”, “İşçılar Vakti” gazetelerinde 200’den fazla tercüme eseri; Türkiye’de ise “Kardeş Kalemler”, “Güncel Sanat”, “Hece”, “Yelkensiz”, “Sin Edebiyat Dergisi”, “Yaşam Fanzin” “Lacivert Şiir ve Öykü” dergisi gibi dergilerde birçok şiiri yayımlanmıştır. 2021 yılında şairin bazı şiirleri “diasporada yaşayan Uygur şairlerin yayımladığı”, “Çağdaş Uygur Şiir Antolojisi”, “Dilsiz Kuşlar”, “Çağdaş Uygur Şiirleri Güldestesi”, gibi şiir kitaplarında da yer almaktadır. Ayrıca 2023 yılında Ayşe Nur Şener’in derlediği ve Hemera Yayınları tarafından basılan “Yaşam’ın Kıyısından” adlı şiir seçkisi kitabında Mutallip Saydulla’nın da şiirlerine yer verilmiştir. Yine 2023 yılında Melis Bektaş tarafından derlenen “Şiir Treni” adlı şiir seçkisinde Mutallip Saydulla’nın şiirleri yer almaktadır. Ayrıca şair “Güfte Edebiyat” dergisinin “Doğu Türkistan” editörlüğünü yürütmektedir. Şairin bazı şiirleri, İngilizce, Norveççe, Çince ve Türkiye Türkçesi’ne çevrilmiştir. Youtube vb. sosyal medya platformlarında 60’tan fazla şiiri seslendirilmiştir.

Mutallip Saydulla Norveç’te yaşamaktadır. Çince, Türkiye Türkçesi, İngilizce ve Norveççe bilmektedir. Evlidir. Oğuz adında bir oğlu, Uyguray isimli bir kızı bulunmaktadır.

2023 yılında şairin Türkiye’de yayımlanmış eserleri şunlardır:

1. *İki Göz İki Yüz*, Dahi Yayıncılık, 2020.
2. *Denizin Söyledikleri*, Bengü Yayınları, 2020
3. *Soğuk Sahil*, Bengü Yayınları, 2022.
4. *Ayrılık Mersiyesi*, Bengü Yayınları, 2023.

Uygur Türkçesi’nden Aktaran:

Nur Ahmet KURBAN

UNUTULMA SÖZLÜĞÜ

In earliest days of car radio, engine spark noises made listening on the go impossible, so owners parked. Actor Wm. F. Russell is shown in his Rolls Royce circa 1926 with portable home set.

Havaya kaldırdığım boş avuçtan
Hiçbir şey talep edemezsin
Ne müziğe benzer
Ne de bir sembole
Belki bir kadın eli o
Belki de erkeğin
Ya da tüm teoriler aynıdır
kitaplarda:
“Hayattaki en değerli şeydir bir
yüreğin yumuşak sesi.”
Bu sözü tekrarlamak isterim şu an
Ağır nefeslerden sonra
Uzamlara bakmakta olan bir erkek
Ve bir kadın

Ancak iki farklı mekânda...

Hayat her zaman

Hareketsiz hâlde duran

Sevginin durağıdır.

Onun için

Hepimizin

Elinden bırakmadan okunmakta olduğu

Kendini yalandan avundurmak için kullanılan

“Unutulmanın Sözlüğü” dediğini dinlemekteyim

Bir kadının radyoda şu an.

Mutallip Saydulla

4 Eylül 2021

